

Rada
Evropské unie

Brusel 14. listopadu 2022
(OR. en)

14716/22

COPS 546
COHOM 139
CONUN 277
DEVGEN 203
CFSP/PESC 1540
CSDP/PSDC 772
RELEX 1521

VÝSLEDEK JEDNÁNÍ

Odesílatel:	Generální sekretariát Rady
Příjemce:	Delegace
Č. předchozího dokumentu:	14499/22
Předmět:	Závěry Rady o ženách, míru a bezpečnosti

Delegace naleznou v příloze závěry Rady o ženách, míru a bezpečnosti ve znění schváleném Radou na jejím zasedání konaném dne 14. listopadu 2022.

ZÁVĚRY RADY O ŽENÁCH, MÍRU A BEZPEČNOSTI

1. Genderová rovnost a lidská práva jsou základem univerzálních hodnot a představují samostatné priority začleněné do všech politik Evropské unie. Rada připomíná své závěry o ženách, míru a bezpečnosti ze dne 10. prosince 2018, znovu potvrzuje platnost strategického přístupu EU k ženám, míru a bezpečnosti a zavazuje se k plnému provádění akčního plánu EU pro ženy, mír a bezpečnost na období 2019–2024. Je třeba řešit nové problémy a výzvy, které se objevily. Plné provedení závazků v rámci agendy žen, míru a bezpečnosti, jež je v současném geopolitickém kontextu a měnícím se bezpečnostním prostředí stejně důležité jako kdykoliv předtím, je ústředním prvkem míru a bezpečnosti, jak bylo stanoveno rezolucí 1325 (2000) i následnými rezolucemi.
2. Rada podporuje návrh generálního tajemníka OSN obsažený v jeho zprávě nazvané „Naše společná agenda“ týkající se nového programu pro mír, jehož součástí by bylo navázat na stávající agendu žen, míru a bezpečnosti s cílem učinit z žen a genderové rovnosti základní stavební kámen míru a bezpečnosti.
3. Rada zdůrazňuje politický význam agendy žen, míru a bezpečnosti a vítá, že po přijetí závěrů Rady z roku 2018 je tato agenda začleňována do různých politik a akčních plánů EU. V této souvislosti přijala Evropská komise strategii EU pro rovnost žen a mužů na období 2020–2025 a Akční plán EU pro rovnost žen a mužů (GAP) III – ambiciózní agendu pro genderovou rovnost a posílení postavení žen v rámci vnější činnosti EU na období 2021–2025, což uvítalo předsednictví ve svých závěrech ze dne 16. prosince 2020. Rada vyzývá vysokého představitele a Komisi, aby informovali o učiněných opatřeních a o poznatcích získaných při provádění závazků týkajících se žen, míru a bezpečnosti v rámci podávání zpráv o různých politikách a akčních plánech; Rada rovněž vypracuje operativní závěry s cílem urychlit opatření v této oblasti.

4. Rada je znepokojena tím, že ozbrojené konflikty mají i nadále nepřiměřený dopad na ženy a dívky po celém světě a že je stále rozšířeno sexuální a genderové násilí, včetně sexuálního násilí v průběhu konfliktů, a to jak offline, tak online. S cílem zajistit plnou odpovědnost a bojovat proti beztrestnosti Rada zintenzivní své úsilí o prevenci a potírání sexuálního a genderového násilí a vyzve všechny zúčastněné strany, aby se k tomuto společnému úsilí připojily. Rada zdůrazňuje, že EU bude uplatňovat koordinovaný přístup ke zmírňování rizik a prevenci všech forem sexuálního a genderového násilí a zajistí, aby reakce byly zaměřeny na oběti a přeživší a zohledňovaly prožitá traumata, mimo jiné poskytováním přístupu ke službám v oblasti péče o sexuální a reprodukční zdraví, jakož i k duševnímu zdraví a psychologické podpoře. Rada znovu opakuje, že je pevně odhodlána dodržovat mezinárodní právo v oblasti lidských práv a mezinárodní humanitární právo a ukončit beztrestnost mezinárodních zločinů, zejména v případech, kdy je znásilnění používáno jako válečná zbraň.
5. EU je nadále odhodlána podporovat, chránit a naplňovat veškerá lidská práva a zasadit se o plné a účinné provádění Pekingské akční platformy a akčního programu Mezinárodní konference o populaci a rozvoji, jakož i výstupů z jejich hodnotících konferencí a je v této souvislosti nadále odhodlána prosazovat sexuální a reprodukční zdraví a práva. S ohledem na to EU znovu potvrzuje odhodlání prosazovat, chránit a uplatňovat právo každé osoby na plnou kontrolu nad záležitostmi souvisejícími s její sexualitou a sexuálním a reprodukčním zdravím a právo o nich svobodně a odpovědně rozhodovat, bez diskriminace, nátlaku a násilí. EU dále zdůrazňuje, že je nutný všeobecný přístup ke kvalitním a cenově dostupným komplexním informacím o sexuálním a reprodukčním zdraví a ke vzdělávání, včetně komplexní sexuální výchovy, jakož i ke službám zdravotní péče.

6. Rada vyjadřuje znepokojení nad celosvětovým odmítavým postojem vůči plnému a rovnému požívání lidských práv ze strany žen a dívek a nad tím, že se snižuje jejich bezpečnost. Odsuzuje rostoucí odvetná opatření, násilí, hrozby a útoky proti ženám a dívkám, a to jak offline, tak online, které cílí zejména na obrádkyně lidských práv, novinářky, ženy angažované v oblasti budování míru, organizace vedené ženami, politicky aktivní ženy, odborářky, ženy nucené k vysídlení a migraci a na všechny ostatní ženy a dívky v oblastech zasažených konflikty a krizí, zejména v Afghánistánu, Kolumbii, Etiopii, Myanmaru, Súdánu, Sýrii a Jemenu. Vyzývá vysokého představitele, velvyslankyni ESVČ pro genderovou rovnost a rozmanitost členských států, aby zintenzivnili spolupráci s dalšími mezinárodními, regionálními a místními organizacemi, jakož i s občanskou společností, včetně organizací na ochranu práv žen, obrádkyň lidských práv a žen angažovaných v oblasti budování míru, a tyto trendy řešili.
7. Rada znovu vyzývá k posílení plné, rovné a smysluplné účasti žen a dívek a jejich vedoucího postavení v rámci předcházení konfliktům a jejich řešení v průběhu celého konfliktu, včetně formální a neformální mediace, řešení krizí, budování a udržování míru, mírových jednání, demobilizace, odzbrojení a opětovného začlenění, reformy bezpečnostního sektoru a dalších procesů obnovy a oživení. Rada připomíná, že je odhodlána podporovat rovnou, plnou, účinnou a smysluplnou účast žen a mladých lidí v celé jejich rozmanitosti, a to i ve všech oblastech veřejného a politického života, v souladu s akčním plánem EU pro lidská práva a demokracii na období 2020–2024. Významné posílení vedoucího postavení žen a jejich účasti na všech aspektech míru a bezpečnosti je nezbytné nejen v zájmu lidských práv a genderové rovnosti, inkluzivní správy věcí veřejných a sociální soudržnosti, ale také pro udržitelné řešení konfliktů a krizí.

8. Organizace občanské společnosti, organizace vedené ženami, obrádkyně lidských práv a ženy angažované v oblasti budování míru hrají zásadní úlohu při provádění změn a závazků v rámci agendy žen, míru a bezpečnosti. Často čelí zvláštním bezpečnostním hrozbám, zavražování a obtěžování, a proto zaslouží si naše uznání, podporu a ochranu. Rada zdůrazňuje význam úzké spolupráce s organizacemi občanské společnosti, pokud jde o provádění závazků týkajících se genderové rovnosti, žen, míru a bezpečnosti a dosahování cílů udržitelného rozvoje. Oceňuje zásadní úlohu, kterou prostřednictvím aktivního zapojení, konzultací a účasti, a to i v humanitární oblasti a v souvislosti s krizemi, zastávají občanská společnost, místní ženské organizace, ženy angažované v oblasti budování míru a obrádkyně lidských práv. V tomto ohledu Rada vyzývá Komisi, vysokého představitele, členské státy, zvláštní zástupce EU, zvláštní vyslance EU a další zástupce EU, aby dále posilovali svou spolupráci a konzultace s organizacemi občanské společnosti, včetně organizací vedených ženami, s cílem zajistit genderovou rovnost a posílit postavení žen a dívek. Rada vyzývá členské státy, aby organizace občanské společnosti vedené ženami a zaměřené na ženy zahrnuly do tvorby politik a projektů, provádění, monitorování a hodnocení agendy žen, míru a bezpečnosti.
9. Dopad útočné války Ruska proti Ukrajině na všechny ženy a dívky vzbuzuje vážné obavy a nesmírně znepokojivý je i rostoucí počet důkazů o sexuálním a genderovém násilí, mimo jiné jako válečné taktiky ruských ozbrojených sil a jimi ovládaných polovojenských subjektů. Nezávislá mezinárodní vyšetřovací komise pro Ukrajinu v této souvislosti rozhodla, že byly na Ukrajině spáchány válečné zločiny. Rada zdůrazňuje, že je třeba zajistit plnou odpovědnost za sexuálně a genderově motivované trestné činy. Ve všech snahách reagovat na útočnou válku Ruska proti Ukrajině, zejména v rámci humanitární reakce, reakce na krizi a dlouhodobějšího úsilí o mír, bezpečnost a obnovu, je mimořádně důležité zaručit genderově citlivý přístup, který je zaměřen na oběti a zohledňuje prožitá traumata. Rada vítá a podporuje úsilí Ukrajiny o provádění jejího druhého národního akčního plánu pro ženy, mír a bezpečnost na období 2021–2025.

10. Pokračující násilné zásahy proti demonstrantům, včetně žen a dětí, v Íránu ještě více zdůrazňují naléhavost agendy žen, míru a bezpečnosti a volají po naší podpoře. Je třeba dodržovat a chránit práva žen a dívek v Íránu a zajistit jejich plné, rovné a smysluplné zapojení do veřejného života, včetně rozhodování. Rada očekává, že iránské orgány budou dodržovat zásady zakotvené v Mezinárodním paktu o občanských a politických právech, jehož je Írán smluvní stranou, zejména tím, že budou dodržovat právo na nediskriminaci a rovné právo mužů a žen na požívání občanských a politických práv zaručených uvedeným paktem. Rada dále vyzývá iránské orgány, aby propustily všechny pokojné demonstranty, zaručily všem zadržovaným osobám řádný proces a vyjasnily počet úmrtí a zatčených osob.
11. Zhoršování situace žen a dívek v Afghánistánu i nadále vzbuzuje vážné obavy. Rada odsuzuje systematické potlačování lidských práv a základních svobod žen a dívek ze strany Tálíbanu. Vyzývá vysokého představitele, Komisi a členské státy, aby cíleně a s velkým nasazením usilovali o řešení situace a zajištění účasti afghánských žen na politickém dialogu týkajícím se Afghánistánu. Rada v této souvislosti uznává význam iniciativ podporujících agendu žen, míru a bezpečnosti, jako například zřízení fóra afghánských vedoucích představelek za pomoci EU.

12. Agenda žen, míru a bezpečnosti má zásadní význam pro současné globální výzvy v oblasti míru a bezpečnosti. V této souvislosti Rada zdůrazňuje, že ozbrojené konflikty, jakož i nové, vznikající a stále složitější bezpečnostní výzvy, jako je změna klimatu, nedostatek potravin, nedostatek vody a dalších přírodních zdrojů, pandemie, včetně dopadu onemocnění COVID-19, energetické výzvy, terorismus, organizovaná trestná činnost, nucená migrace a vysídlení, obchodování s lidmi, rizika spojená se vznikajícími a přelomovými technologiemi a hybridními hrozbami, včetně kybernetických útoků a dezinformací, mají na ženy a dívky nepřiměřený dopad, postavení žen celkově zhoršily a mají negativní důsledky z hlediska plného požívání lidských práv žen a dívek na celém světě. EU a její členské státy se zavazují, že se vynasnaží porozumět genderovým rozměrům bezpečnostních rizik a zohledňovat je, aby se zabránilo zhoršování zranitelností, ale také aby se odhalily nové možnosti pro prosazování genderové rovnosti, zvyšování odolnosti a udržení míru. Je zásadní zajistit, aby jakákoli reakce byla založena na:

- genderové analýze příčin, následků a politických důsledků s využitím genderových statistik založených na údajích rozčleněných podle pohlaví, věku a zdravotního postižení s cílem zajistit účinnější, inkluzivnější a udržitelnější reakci;
- plné, rovné a smysluplné účasti žen ve všech fázích konfliktu;
- předcházení genderovému násilí a ochraně před ním;
- celkově inkluzivním vedení všeobecně zohledňujícím genderové hledisko v rámci politického a bezpečnostního rozhodování.

13. Rada zdůrazňuje, že je třeba navázat na závazky přijaté v souvislosti se začleněním problematiky žen, míru a bezpečnosti do Strategického kompasu a koncepce EU v oblasti zprostředkování míru 2020 a pokynů EU pro mediaci, jakož i na úsilí vynaložené na prosazování a zajištění genderového hlediska a závazků týkajících se žen, míru a bezpečnosti při vypracovávání unijní koncepce stabilizace a paktu pro civilní SBOP 2.0. Rada zdůrazňuje, že je odhodlána zvýšit počet žen ve všech funkcích, včetně vedoucích pozic. Dále uznává, že problematiku žen, míru a bezpečnosti je zapotřebí plně začlenit do obou pilířů Evropského mírového nástroje. Vnější činnost Unie by měla aktivně přispívat k uplatňování lidských práv žen a dívek, včetně předcházení sexuálnímu a genderovému násilí v průběhu konfliktů.
14. Rada připomíná, že je třeba zajistit začleňování genderového hlediska, odborné znalosti a provádění agendy žen, míru a bezpečnosti v misích a operacích společné bezpečnostní a obranné politiky (SBOP), zvýšit informovanost o situaci a zlepšit preventivní a ochranná opatření, jakož i celkové plánování, provádění, návazná opatření, monitorování a hodnocení misí a operací. To je v souladu se strategií a akčním plánem pro posílení účasti žen v civilních misích SBOP na období 2021–2024. Rada vyzývá orgány EU a členské státy, aby zajistily, že mise a operace SBOP budou dále prosazovat genderovou rovnost, přičemž se zaměří rovněž na plnou, rovnou a smysluplnou účast žen ve všech civilních a vojenských funkcích SBOP, včetně vedoucích pozic. Je třeba podporovat vedení zohledňující genderové hledisko, a to posílením odborných znalostí týkajících se genderových otázek v rámci řídicí struktury Evropské služby pro vnější činnost zaměřené na SBOP, včetně vojenských struktur Unie. Rada vyzývá EU a její členské státy, aby v souladu se závazkem stanoveným ve Strategickém kompasu EU pro rok 2023 posílily síť poradců pro lidská práva a genderovou rovnost v misích a operacích SBOP. Rada vyzývá, aby byla i nadále uplatňována politika nulové tolerance založená na prevenci v případě všech forem sexuálního vykořisťování, zneužívání a obtěžování spáchaného zaměstnanci EU nebo zaměstnanci nasazenými v rámci misí a operací SBOP, jakož i veliteli či manažery, dodavateli a partnery. Vyzývá EU a její členské státy, aby se těmito otázkami dále zabývaly v rámci příštího paktu pro civilní SBOP.

15. Rada rovněž konstatuje, že provádění celé agendy žen, míru a bezpečnosti zůstává klíčovou prioritou strategického partnerství EU a OSN pro mírové operace a řešení krizí, jak bylo potvrzeno v jejích závěrech ze dne 24. ledna 2022, jakož i partnerství s dalšími mezinárodními a regionálními organizacemi, jako jsou OBSE, NATO a Africká unie. Vyzývá ke zvýšenému úsilí o urychlení praktické realizace společného závazku EU a OSN týkajícího se žen, míru a bezpečnosti, přičemž zvláštní pozornost by měla být věnována ochraně obránek lidských práv a žen angažovaných v oblasti budování míru před odvetnými opatřeními, výhrůzkami a násilím. Rada vybízí EU a její členské státy, aby systematicky přijímaly genderově citlivý přístup a začleňovaly genderové hledisko a analýzu, jakož i otázku účasti žen do všech vnějších činností EU, včetně všech civilních a vojenských akcí v rámci SZBP a SBOP, ale i do politických dialogů, dialogů o lidských právech a mezinárodních partnerství.
16. Rada oceňuje mandát a práci velvyslankyně ESVČ pro genderovou rovnost a rozmanitost, pokud jde o další začlenění závazků týkajících se žen, míru a bezpečnosti do činnosti EU. Za tímto účelem zdůrazňuje, že je nezbytné, aby EU a její členské státy uplatňovaly genderově citlivé přístupy v rámci veškerého úsilí zaměřeného na předcházení konfliktům a jejich řešení, mírová jednání, bezpečnost, budování a udržování míru, humanitární reakci, jakož i na pomoc, obnovu a rekonstrukci států zasažených konfliktem, včetně procesů přechodného soudnictví, a aby zajistily plnou, rovnou a smysluplnou účast žen na těchto procesech. Rada vyzývá Politický a bezpečnostní výbor, aby zvážil, jak by bylo možné problematiku žen, míru a bezpečnosti systematicky začleňovat a zohledňovat ve všech politických dialozích a dialozích o otázkách bezpečnosti.

17. Rada zdůrazňuje, že je důležité, aby ESVČ, včetně Vojenského štábu EU, útvary Komise a členské státy rozvíjely a vyměňovaly si osvědčené postupy týkající se genderově citlivých ukazatelů odpovědnosti, údajů rozčleněných podle pohlaví a věku a genderové analýzy v rámci veškerého plánování, financování a činnosti SBOP v oblasti míru a bezpečnosti, aby bylo možné sledovat a monitorovat pokrok a dodržovat lidská práva žen a prosazovat agendu žen, míru a bezpečnosti. V této souvislosti připomíná úlohu pracovní skupiny EU pro ženy, mír a bezpečnost jakožto důležitého fóra pro výměnu informací a partnerství mezi orgány EU, členskými státy a občanskou společností a vyzývá EU a její členské státy, aby případně využívaly synergií mezinárodních rámců pro monitorování a měření dopadu.
18. Rada je i nadále plně odhodlána zajistit provádění celé agendy žen, míru a bezpečnosti a v této otázce se nepřestává angažovat.
